

Sygn. akt II Ca 145/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Sabina Ziser
Sędziowie:	SO Elżbieta Hallada SO Jolanta Pratkowiecka (sprawozdawca)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Roksana Babiarczyk

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2013 roku w Legnicy

na rozprawie sprawy

z wniosku B. I.

przy udziale uczestników postępowania M. J., W. L., małoletniego M. L. (1) reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową M. L. (2), M. L. (3) i A. B.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji uczestników postępowania M. J., W. L.
i małoletniego M. L. (1)

od postanowienia Sądu Rejonowego w Lubinie

z dnia 3 października 2012 roku

sygn. akt I Ns 901/10

postanawia:

I. oddać apelację;

II. zasądzić od uczestników postępowania M. J., W. L. i małoletniego M. L. (1) solidarnie na rzecz wnioskodawczyni kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

Sygn. akt II Ca 145/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Lubinie postanowieniem z dnia 3 października 2012r. stwierdził, że spadek po T. L., zmarłym dnia 8 maja 2010r. w L., na podstawie testamentu ustnego z dnia 7 kwietnia 2010r. nabyła w całości siostra B. I., która

przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza (pkt I), zlecił Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w L. sporządzić spis inwentarza po zmarłym T. L. (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt III – V).

Rozstrzygnięcie powyższe poprzedzone zostało ustaleniami i oceną prawną, szczegółowo przedstawionymi w uzasadnieniu postanowienia. Z ustaleń tych wynika, że w dniu 7 kwietnia 2010r. T. L., pozostając w obawie rychłej śmierci, sporządził testament ustny w jednoczesnej obecności trzech świadków. T. L. w testamencie tym do całości spadku powołał siostrę B. I.. W dniu 11 czerwca 2010r. jeden ze świadków spisał treść oświadczenia spadkodawcy, a wszyscy świadkowie pismo to podpisali. Przed Sądem Rejonowym świadkowie testamentu ustanęgo w całości potwierdzili jego treść. Natomiast obawa rychłej śmierci testatora i jego stan umysłu potwierdzona została dowodami w postaci opinii biegłych z zakresu neurologii, psychiatrii i psychologii oraz zeznaniami świadków - lekarzy onkologów K. W. i M. W.. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał przepisy art. 952 § 1 i 2 k.c. oraz 926 § 1 k.c. w zw. z art. 941 k.c.

Apelację od powyższego postanowienia wnieśli uczestnicy postępowania: M. J. oraz M. L. (1) i W. L..

Uczestniczka postępowania M. J. zarzuciła błędną ocenę przesłanki sporządzenia testamentu ustnego polegającej na przyjęciu, że zachodziła obawa rychłej śmierci testatora. W uzasadnieniu apelacji uczestniczka postępowania przyznała, że T. L. cierpiał na nowotwór złośliwy, co jednak w dobie dzisiejszego postępu medycyny nie oznaczało, że w dacie składnia oświadczenia testamentowego istniała obawa jego rychłej śmierci. Dodatkowo zakwestionowała wiarygodność zeznań świadka J. S., który „nie umiał podać w sposób precyzyjny słów spadkodawcy”.

Uczestnicy postępowania M. L. (1) i W. L. zarzucili powyższemu postanowieniu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 952 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że świadkowie testamentu alograficznego spełniali warunki świadczenia przy testamencie, podczas gdy świadek testamentu M. K. (1) nie był w stanie przywołać dokładnie treści oświadczenia testatora, w tym nie podał nazwiska spadkodawcy, ani też nie potrafił określić, czy wola spadkodawcy dotyczy całego majątku czy też poszczególnych jego składników.

Wszyscy skarżący uczestnicy domagali się zmiany zaskarżonego postanowienia poprzez stwierdzenie, że spadek po T. L. nabyli: syn M. L. (1), córka M. J., syn W. L., córka M. L. (3) oraz córka A. B. w częściach po 1/5.

W odpowiedzi wnioskodawczyni B. I. wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na jej rzecz od uczestników kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Rozpoznawana sprawa, z uwagi na zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonaną przez Sąd I instancji wszechstronną ocenę dowodów, należy do kategorii spraw, które „bronią się same”.

Zarzuty apelacji są powtórzeniem zarzutów zgłoszonych przez uczestników w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Zdaniem uczestników, T. L. w ogóle nie złożył testamentu ustnego, a świadkowie tego testamentu są niewiarygodni, a jeśli nawet testator złożył oświadczenie, to w chwili jego składnia nie pozostawał w obawie rychłej śmierci. Sąd I instancji, rozpoznając te zarzuty, trafnie uzasadnił ich bezzasadność. Obawa rychłej śmierci potwierdzona została dowodami z dwóch opinii sądowo – psychiatrycznych oraz opinii biegłego neurologa, jak również zeznaniami świadków – lekarzy onkologów, którzy zajmowali się leczeniem T. L.. Osoby te posiadają doświadczenie medyczne i wiedzę specjalistyczną, która pozwalała im na ocenę stanu zdrowia testatora w dacie składnia oświadczenia testamentowego. Ogólny zarzut uczestniczki postępowania M. J., odwołujący się do postępu medycyny i związanych z tym szans przeżycia osób dotkniętych nowotworami złośliwymi, jest oderwany od okoliczności rozpoznawanej sprawy i nie uwzględnia przeprowadzonych w tej sprawie dowodów.

T. L. swoją ostatnią wolę wyraził ustnie w obecności trzech świadków: E. P., M. K. (2) i J. S.. Sąd I instancji ocenił wiarygodność zeznań tych świadków zgodnie z regułą wyznaczoną przez art. 233 § 1 k.p.c. tj. według własnego

przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie zgodnie przyjęte jest, że skuteczne postanowienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. przykładowo wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000r. V CKN 17/2000, OSNC 2000, nr 10, poz. 189 z dnia 5 sierpnia 1999r., II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000, nr 19, poz. 732).

Ocena zeznań świadków testamentu ustnego T. L. w żadnej mierze nie nosi cech dowolności. Niezrozumiałe jest stanowisko uczestniczki postępowania M. L. (4), która w apelacji twierdziła, że świadek J. S. „nie umiał podać w sposób precyzyjny słów spadkodawcy”, bowiem analiza zeznań tego świadka prowadzi do wniosku przeciwnego. Świadek ten zeznał, że T. L. „powiedział, że jest to jego wola bez przymusu, nikt go do tego nie namawiał, że zrzeka się swojego majątku na rzecz B. I.”. W ocenie Sądu Okręgowego, trudno o bardziej precyzyjne przekazanie słów testatora. Znamienne jest to, że świadek J. S. był dla T. L. osobą zupełnie obcą, nie znał wcześniej testatora, a do roli świadka skłoniła go prośba kolegi E. P.. Podobnie rzecz się miała się ze świadkiem M. K. (2). Również zeznania tego świadka nie pozostawiają wątpliwości co do treści ostatniej woli T. L.. Na rozprawie w dniu 10 maja 2011r. świadek M. K. (2) tak relacjonował owo wydarzenie: „powiedział [T. L.], że ma raka i umiera. Powiedział, że chciałby przekazać ustnie, dopóki jest w stanie, swój majątek siostrze B.. Nie pamiętam, czy powiedział nazwisko. Mówił, że chyba umrze. Powiedział, że jest świadomy tego, co mówi”. W związku z wieloma pytaniami pełnomocników uczestników postępowania dotyczącymi szczegółów tego zdarzenia, świadek M. K. (1) dodał: „na 100 % nie jestem w stanie dokładnie przekazać słów przekazanych przez spadkobiercę. Ja zapamiętałem to w ten sposób, że T. L. przekazuje świadomie siostrze to, co posiada”. Przedstawiona wyżej, najistotniejsza treść zeznań tego świadka, nie pozostawia wątpliwości co do ostatniej woli T. L.. Ponadto treść oświadczenia testamentowego została potwierdzona w całości w ten sposób, że świadek J. S. w dniu 11 czerwca 2010r. spisał oświadczenie spadkodawcy, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpisali wszyscy świadkowie. Z treści tego dokumentu wynika, że T. L. do całości spadku powołał swoją siostrę B. I.. Wobec ważnego i jednoznacznego oświadczenia testatora, odpowiadającego warunkom z art. 952 § 1 i 2 k.c. brak było podstaw do przyjęcia dziedziczenia ustawowego.

Z przedstawionych wyżej względów apelacje uczestników postępowania M. J., W. L. i M. L. (1) jako bezzasadne zostały oddalone na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i § 12 ust 1 pkt 1 i § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).